

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych

**Struktura wysokości emerytur i rent wypłacanych przez ZUS
po waloryzacji w marcu 2016 roku.**

Warszawa 2016

Opracowała:

*Ewa Karczewicz
Naczelnik Wydziału
Badań Statystycznych*

Akceptowała:

*Hanna Zalewska
Dyrektor Departamentu
Statystyki i Prognoz Aktuarialnych*

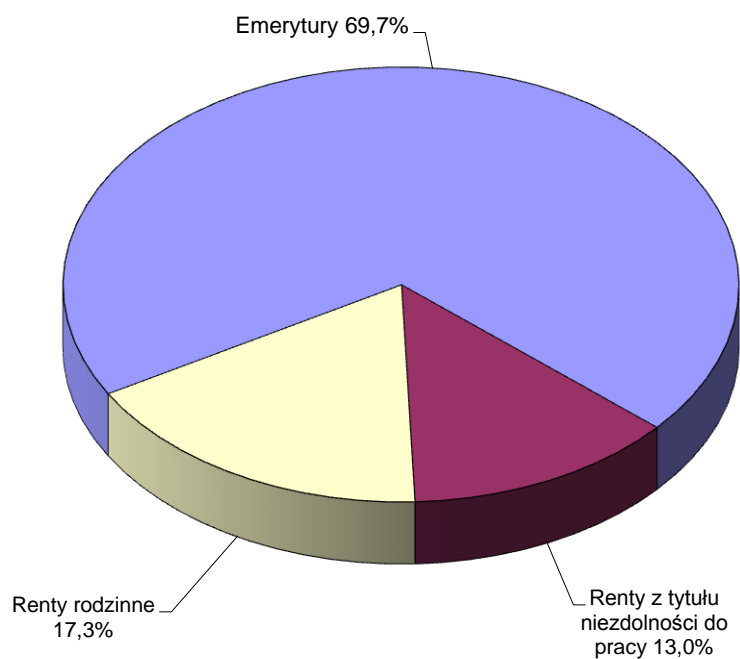
I. Badana populacja

W marcu 2016 r. emerytury i renty w ZUS pobierało 7 294,5 tys. świadczeniobiorców. Najwyższy odsetek świadczeniobiorców, tj. 69,7% stanowiły osoby pobierające emeryturę. Rentę z tytułu niezdolności do pracy pobierało 13,0%, a rentę rodzinną 17,3% świadczeniobiorców.

Tabela 1. Liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury i renty – marzec 2016 r.

Wyszczególnienie	Emeryci i renciści	
	liczba w tys.	w odsetkach
Ogółem	7 294,5	100,0
Emerytury	5 082,3	69,7
Renty z tytułu niezdolności do pracy	950,8	13,0
Renty rodzinne	1 261,4	17,3

Rys. 1. Struktura liczby świadczeniobiorców pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w podziale na rodzaje pobieranych świadczeń.

Waloryzacja przeprowadzona od dnia 1 marca 2016 r. polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 29 lutego 2016 r., wskaźnikiem waloryzacji wynoszącym 100,24%. Kwoty dodatków przysługujących do emerytur i rent również ustalone zostały przez ich pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji.

Prezentowane w opracowaniu wysokości świadczeń obejmują kwoty emerytur lub rent należnych przed potrąceniami i zmniejszeniami, z dodatkami pielęgnacyjnymi i z dodatkami dla sierot zupełnych.

Od dnia 1 marca 2016 r. dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenia przedemerytalne, zasiłki przedemerytalne, emerytury pomostowe albo nauczycielskie świadczenia kompensacyjne wypłacany był jednorazowy dodatek pieniężny, jeżeli wysokość przysługujących świadczeń na dzień 29 lutego 2016 r. nie przekraczała kwoty 2 000,00 zł miesięcznie.

Z uwagi na charakter tego dodatku, jako jednorazowej wypłaty, w analizie struktury wysokości świadczeń po waloryzacji nie uwzględniono kwot wypłaconych jednorazowych dodatków pieniężnych.

W wyniku waloryzacji emerytury i renty (łącznie z dodatkami pielęgnacyjnymi i dla sierot zupełnych) wypłacane przez ZUS wzrosły średnio o 4,83 zł na osobę, z tego:

- emerytury o 5,08 zł,
- renty z tytułu niezdolności do pracy o 3,77 zł,
- renty rodzinne o 4,62 zł.

Uwzględniane w wysokości świadczenia, dodatek pielęgnacyjny został podniesiony o 0,50 zł a dodatek dla sieroty zupełnej o 0,94 zł.

Przedstawione poniżej struktury emerytów i rencistów nie obejmują osób pobierających, obok świadczeń realizowanych przez ZUS, świadczenia rolnicze, pobierających emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne. Wysokości emerytur wykazywane są łącznie z okresowymi emeryturami kapitałowymi finansowanymi z FUS.

W przypadku zbiegu uprawnień do emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy oraz wypłacania 1,5 świadczenia (np. pełnej renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem i połowy emerytury), świadczeniobiorca występuje w badaniu tylko raz jako rencista, natomiast pod uwagę brana jest łączna kwota świadczeń.

Struktura rencistów pobierających renty rodzinne została przedstawiona według płci najstarszego uprawnionego do renty rodzinnej.

Od 1 marca 2016 r. zostały podwyższone wysokości świadczeń najniższych:

- emerytura, renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy oraz renta rodzinna o 2,11 zł, z 880,45 zł do 882,56 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy o 1,62 zł, z 675,13 zł do 676,75 zł.

Kwoty najniższych rent przysługujących na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych stanowią 120% kwot świadczeń najniższych, o których mowa wyżej i wzrosły:

- renta z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową oraz renta rodzinna wypadkowa o 2,53 zł, z 1 056,54 zł do 1059,07 zł,
- renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem lub chorobą zawodową o 1,94 zł, z 810,16 zł do 812,10 zł.

Liczba pobierających, po waloryzacji w marcu 2016 r., najniższe emerytury i renty wyniosła 396,9 tys. osób.

Strukturę emerytów i rencistów według wysokości świadczeń po waloryzacji w marcu 2016 r. przedstawiają tablice 2 – 6 oraz rys. 2 – 5.

W porównaniu z wynikami po waloryzacji w marcu 2015 r., wzrosła o 1,7% liczba osób pobierających emerytury, zmalała o 4,8% liczba pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy oraz o 0,5% pobierających renty rodzinne.

Obserwowany jest wysoki wzrost (o 61,7%) liczby pobierających emerytury w wysokości do 500,00 zł. Są to osoby, które pobierają emerytury niepełne oraz osoby, którym do otrzymania gwarantowanego ustawowego świadczenia najniższego zabrakło odpowiednio długiego stażu pracy (22 lata – kobiety, 25 lat – mężczyźni).

W strukturze wysokości emerytur i rent wypłacanych przez ZUS po waloryzacji w marcu 2016 r. nie nastąpiły znaczące przesunięcia. Emerytury pobierane w wysokości do 890,00 zł stanowiły 3,7% ogółu emerytur. Najwyższy odsetek wynoszący 11,9% populacji osób pobierających emerytury wystąpił w przedziale 1600,01 zł do 1800,00 zł. W przypadku pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy 7,9% rencistów pobierało świadczenie w przedziale wysokości 670,01 – 680,00 zł, najwyższy odsetek wynoszący 18,0% tej populacji stanowili renciści otrzymujący świadczenie w wysokości od 700,01 zł do 900,00 zł. W odniesieniu do rent rodzinnych odnotowano, że 5,6% uprawnionych pobiera rentę rodzinną z przedziału o wysokości 880,01 - 890,00 zł, zaś najwyższy odsetek, tj. 13,4% rencistów otrzymuje renty rodzinne w wysokości od 1600,01 do 1800,00 zł.

W porównaniu z 2015 r. wzrosła liczba osób pobierających emerytury w wysokości powyżej 5000,01 zł, w strukturze wysokości tego świadczenia stanowiły one 1,1%. Natomiast liczba rent z tytułu niezdolności do pracy zmniejszyła się o 3,4%, przy czym w strukturze wysokości odsetek rencistów pobierających rentę w wysokości powyżej 5000,01 zł jest wyższy niż wśród emerytów i wynosi 1,7%. Są to przede wszystkim górnicze renty z tytułu niezdolności do pracy wypadkowe, zarówno z tytułu wypadku przy pracy jak i choroby zawodowej w większości pobierane w zbiegu z emeryturą. W 79,0% to renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, w 17,5% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a w 3,5% z tytułu całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji.

W strukturze wysokości poszczególnych świadczeń rozpatrywanych według płci, zwraca uwagę odsetek kobiet pobierających renty rodzinne wynoszący 90,0% ogółu pobierających renty rodzinne. Na ogół wyższe przeciętne wynagrodzenia osiągnęte w przeszłości przez mężczyzn sprawiają, iż dla wielu kobiet renta rodzinna po zmarłym małżonku jest korzystniejsza od „własnego” świadczenia, tj. emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy.

Renty z tytułu niezdolności do pracy w większości są pobierane przez mężczyzn, którzy stanowią 66,0% populacji rencistów. Najwyższy odsetek kobiet – 22,9% pobiera renty w wysokości od 700,01 do 900,00 zł, zaś najwyższy odsetek mężczyzn – 16,6% pobiera renty w wysokości od 1000,01 do 1200,00 zł.

Analizując rozkłady struktur osób pobierających emerytury według płci zauważamy, że w populacji kobiet większy odsetek tj. 30,7% pobiera świadczenia „niskie” - poniżej 1400,00 zł, w przedziale wysokości 1400,01 – 1600,00 zł odsetek jest najwyższy i wynosi 15,5%, w kolejnych dwóch przedziałach nieco spada do 14,7% i do 11,3%, i począwszy od przedziału 2000,01 – 2200,00 zł stopniowo maleje dając w sumie 27,8% tej populacji. Odsetek kobiet pobierających emerytury w wysokości powyżej 5000,01 zł wynosi zaledwie 0,1%. W rozkładzie struktury w populacji mężczyzn tendencja jest odwrócona. To w przedziałach do 2000,00 zł liczba mężczyzn pobierających emerytury jest relatywnie niższa, w przedziale 2000,01 - 2200,00 zł odsetek pobierających jest najwyższy – 10,9% populacji mężczyzn i powyżej tego przedziału wzrasta stanowiąc 55,9% tej populacji. Odsetek mężczyzn pobierających emerytury w wysokości powyżej 5000,01 zł stanowi 2,7% tej populacji.

Tabela 2. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2016 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,0	0,0	-	-
500,01 - 700,00	1,5	0,6	8,9	-
700,01 - 900,00	5,5	3,2	18,0	5,9
900,01 - 1000,00	2,6	1,6	7,6	2,7
1000,01 - 1200,00	8,4	6,7	16,5	9,2
1200,01 - 1400,00	9,6	9,0	10,4	11,4
1400,01 - 1600,00	11,2	11,4	7,4	13,2
1600,01 - 1800,00	11,3	11,9	5,0	13,4
1800,01 - 2000,00	10,2	10,8	4,1	12,6
2000,01 - 2200,00	8,2	9,2	3,0	8,4
2200,01 - 2400,00	6,6	7,4	2,3	5,9
2400,01 - 2600,00	5,1	5,8	2,3	4,2
2600,01 - 2800,00	4,0	4,5	2,3	3,2
2800,01 - 3000,00	3,0	3,4	1,9	2,6
3000,01 - 3200,00	2,5	2,6	1,8	2,1
3200,01 - 3400,00	2,0	2,1	1,6	1,7
3400,01 - 3600,00	1,7	1,9	1,3	1,4
3600,01 - 3800,00	1,4	1,5	1,0	1,0
3800,01 - 4000,00	1,1	1,4	0,7	0,5
4000,01 - 4500,00	2,0	2,5	1,2	0,6
4500,01 - 5000,00	1,2	1,4	1,0	0,0
5000,01 i więcej	0,9	1,1	1,7	0,0

Tabela 3. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2016 r.

b) struktura pozioma

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem	Emerytury	Renty z tytułu niezdolności do pracy	Renty rodzinne
	w odsetkach			
OGÓLEM	100,0	69,7	13,0	17,3
do 500,00	100,0	100,0	-	-
500,01 - 700,00	100,0	30,2	69,8	-
700,01 - 900,00	100,0	39,1	42,6	18,3
900,01 - 1000,00	100,0	43,3	38,7	18,0
1000,01 - 1200,00	100,0	55,5	25,6	18,9
1200,01 - 1400,00	100,0	65,3	14,2	20,5
1400,01 - 1600,00	100,0	71,1	8,6	20,3
1600,01 - 1800,00	100,0	73,6	5,8	20,6
1800,01 - 2000,00	100,0	73,5	5,3	21,2
2000,01 - 2200,00	100,0	77,6	4,8	17,6
2200,01 - 2400,00	100,0	79,5	4,8	15,7
2400,01 - 2600,00	100,0	79,8	5,9	14,3
2600,01 - 2800,00	100,0	78,3	7,7	14,0
2800,01 - 3000,00	100,0	76,9	8,3	14,8
3000,01 - 3200,00	100,0	74,9	9,8	15,3
3200,01 - 3400,00	100,0	75,4	9,7	14,9
3400,01 - 3600,00	100,0	75,3	10,1	14,6
3600,01 - 3800,00	100,0	78,1	9,3	12,6
3800,01 - 4000,00	100,0	83,2	8,3	8,5
4000,01 - 4500,00	100,0	87,3	7,7	5,0
4500,01 - 5000,00	100,0	87,2	10,8	2,0
5000,01 i więcej	100,0	79,0	19,8	1,2

Tabela 4. Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2016 r.

a) struktura pionowa

Wysokość świadczenia w zł	Renty z tytułu niezdolności do pracy ogółem	z tego z tytułu:		
		całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	całkowitej niezdolności do pracy	częściowej niezdolności do pracy
		w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	-	-	-	-
500,01 - 700,00	8,9	-	-	13,7
700,01 - 900,00	18,0	-	23,8	18,4
900,01 - 1000,00	7,6	-	8,9	8,2
1000,01 - 1200,00	16,5	41,5	16,4	12,8
1200,01 - 1400,00	10,4	15,6	11,7	9,1
1400,01 - 1600,00	7,4	10,1	8,2	6,6
1600,01 - 1800,00	5,0	6,9	6,1	4,4
1800,01 - 2000,00	4,1	5,1	4,9	3,7
2000,01 - 2200,00	3,0	4,3	3,4	2,7
2200,01 - 2400,00	2,3	3,0	2,5	2,2
2400,01 - 2600,00	2,3	2,2	2,2	2,4
2600,01 - 2800,00	2,3	2,6	1,9	2,5
2800,01 - 3000,00	1,9	1,3	1,2	2,3
3000,01 - 3200,00	1,8	1,2	1,4	2,1
3200,01 - 3400,00	1,6	1,4	1,6	1,4
3400,01 - 3600,00	1,3	1,3	1,4	1,2
3600,01 - 3800,00	1,0	1,1	0,9	1,0
3800,01 - 4000,00	0,7	0,7	0,7	0,8
4000,01 - 4500,00	1,2	0,9	1,0	1,3
4500,01 - 5000,00	1,0	0,6	0,5	1,1
5000,01 i więcej	1,7	0,2	1,3	2,1

Rys. 2 Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2016 r.

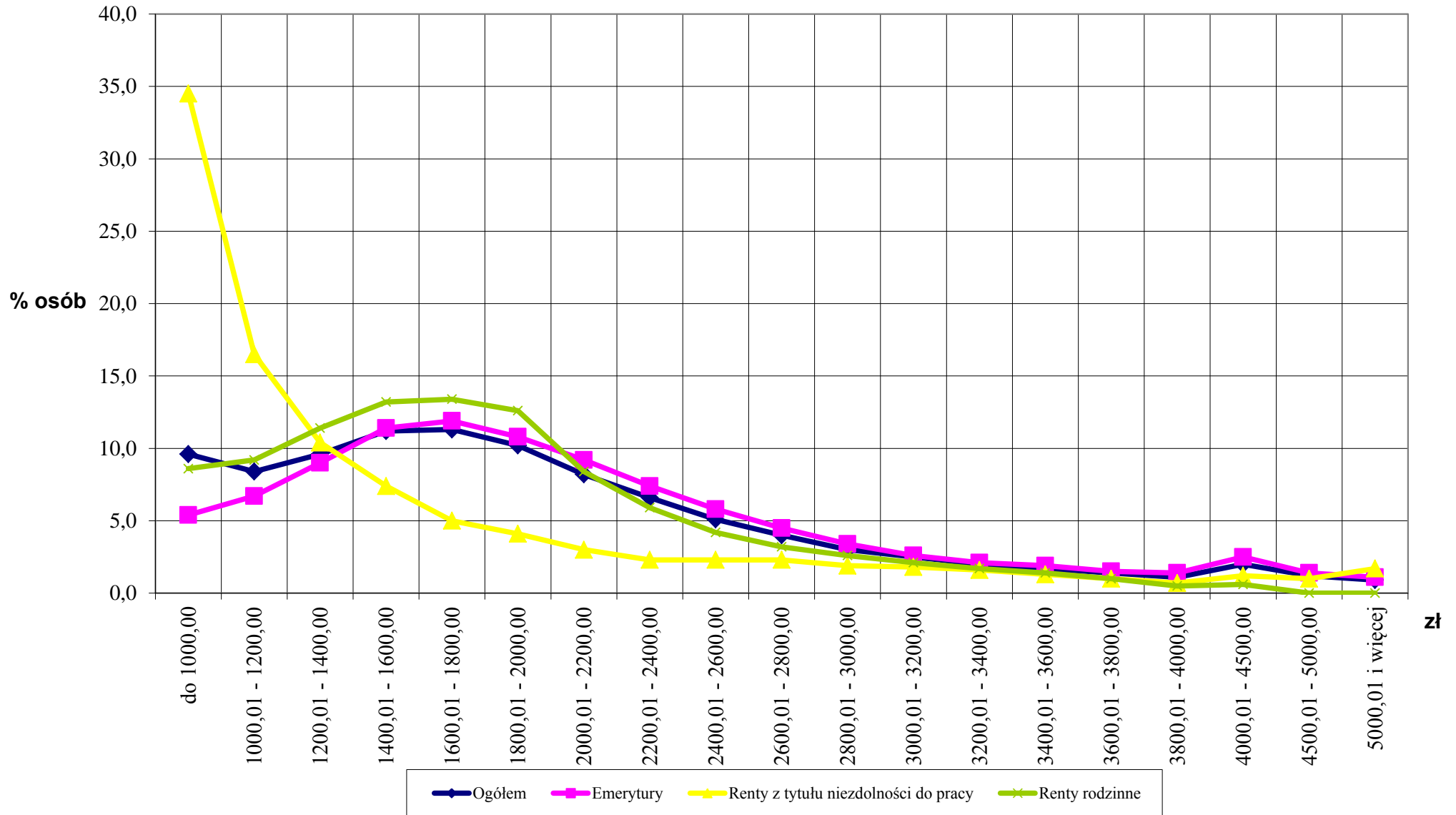

Tabela 5. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2016 r.

a) struktura pionowa

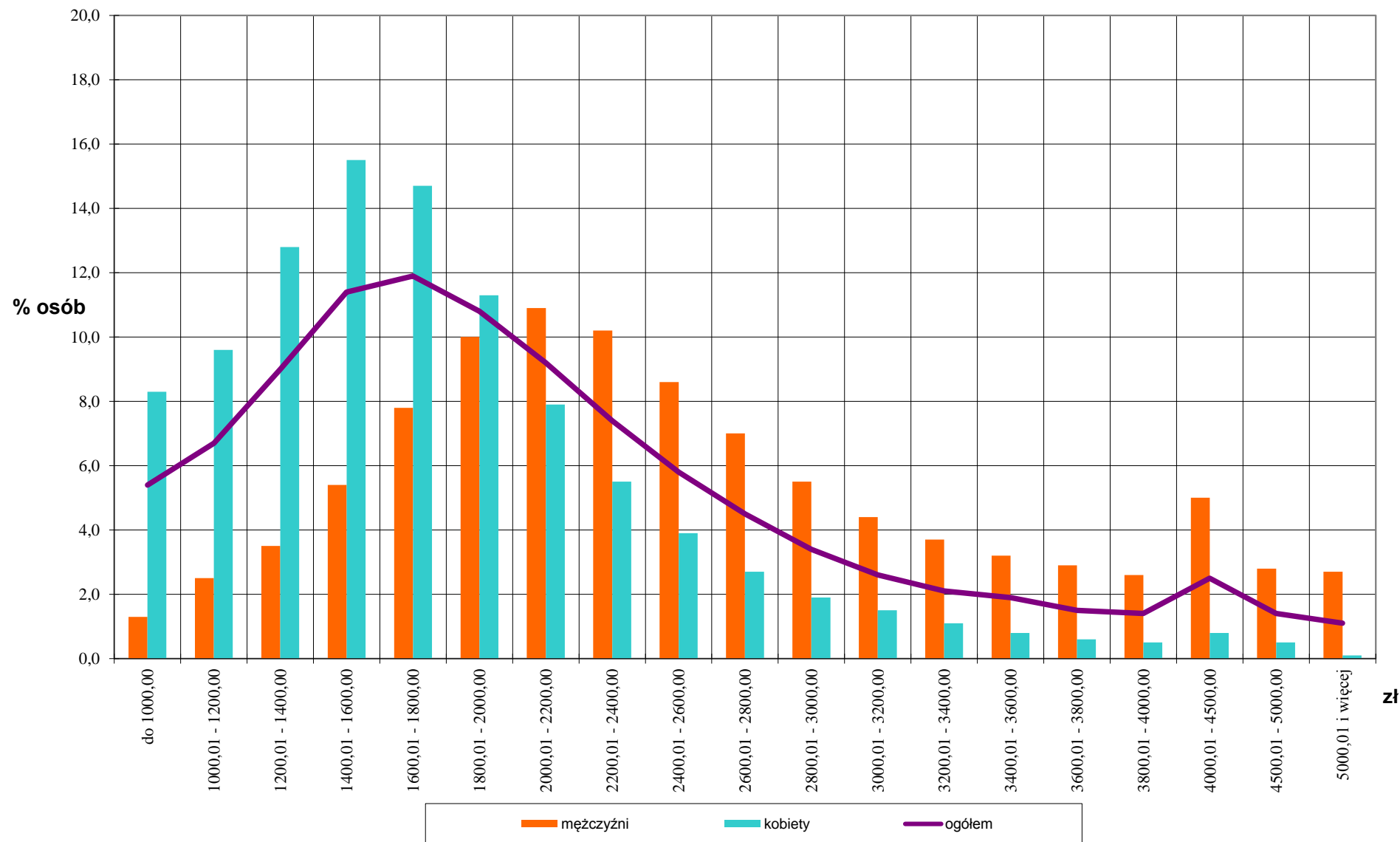
Wysokość świadczenia w zł	Ogółem		Emerytury		Renty z tytułu niezdolności do pracy		Renty rodzinne	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach							
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 500,00	0,0	0,0	0,0	0,1	-	-	-	-
500,01 - 700,00	1,4	1,8	0,1	1,1	6,2	14,1	-	-
700,01 - 900,00	4,9	6,0	0,8	4,8	15,6	22,9	19,3	4,4
900,01 - 1000,00	2,2	2,7	0,4	2,3	7,3	7,9	6,6	2,2
1000,01 - 1200,00	6,1	9,8	2,5	9,6	16,6	16,3	15,2	8,5
1200,01 - 1400,00	5,8	11,9	3,5	12,8	11,8	7,9	14,4	11,0
1400,01 - 1600,00	6,4	14,2	5,4	15,5	8,7	4,6	11,4	13,3
1600,01 - 1800,00	7,5	13,6	7,8	14,7	6,1	3,1	9,4	13,9
1800,01 - 2000,00	8,7	11,1	10,0	11,3	4,9	2,5	7,1	13,1
2000,01 - 2200,00	8,9	7,8	10,9	7,9	3,3	2,5	4,9	8,7
2200,01 - 2400,00	8,2	5,5	10,2	5,5	2,5	2,2	3,5	6,2
2400,01 - 2600,00	6,9	3,9	8,6	3,9	2,2	2,5	2,2	4,4
2600,01 - 2800,00	5,7	2,8	7,0	2,7	2,0	3,0	1,6	3,4
2800,01 - 3000,00	4,5	2,1	5,5	1,9	1,8	2,2	1,2	2,8
3000,01 - 3200,00	3,7	1,7	4,4	1,5	1,7	2,1	0,9	2,3
3200,01 - 3400,00	3,0	1,3	3,7	1,1	1,3	1,9	0,6	1,9
3400,01 - 3600,00	2,7	1,1	3,2	0,8	1,2	1,5	0,6	1,6
3600,01 - 3800,00	2,3	0,8	2,9	0,6	1,0	0,9	0,4	1,0
3800,01 - 4000,00	2,1	0,6	2,6	0,5	0,8	0,6	0,3	0,6
4000,01 - 4500,00	4,0	0,8	5,0	0,8	1,4	0,7	0,4	0,7
4500,01 - 5000,00	2,4	0,5	2,8	0,5	1,3	0,5	0,0	0,0
5000,01 i więcej	2,6	0,0	2,7	0,1	2,3	0,1	0,0	0,0

Tabela 6. Struktura emerytów i rencistów, którym emerytury i renty wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2016 r.

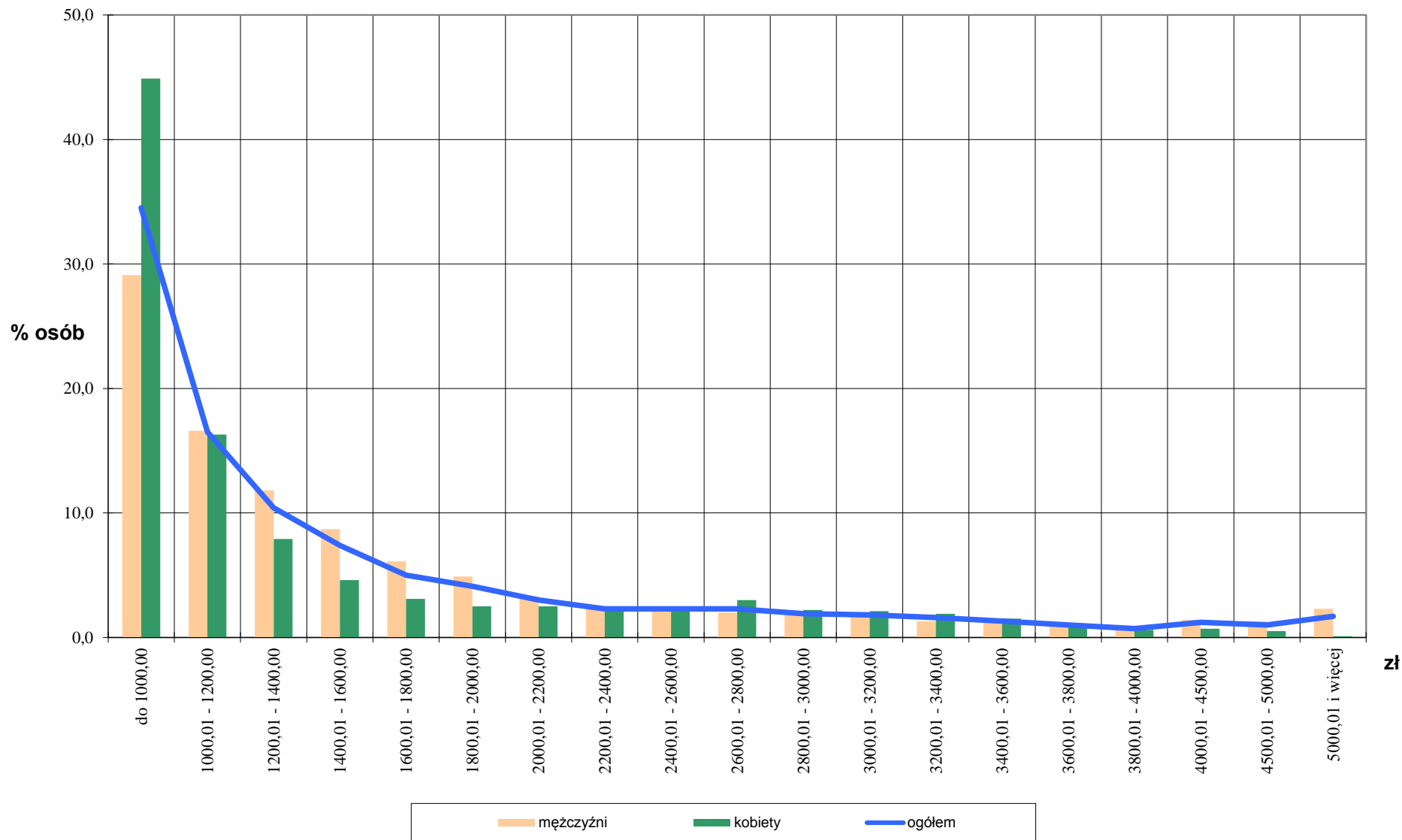
b) struktura pozioma

Wysokość świadczenia w zł	Ogółem			Emerytury			Renty z tytułu niezdolności do pracy			Renty rodzinne		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach											
OGÓŁEM	100,0	38,7	61,3	100,0	40,7	59,3	100,0	66,0	34,0	100,0	10,0	90,0
do 500,00	100,0	18,2	81,8	100,0	18,2	81,8	-	-	-	-	-	-
500,01 - 700,00	100,0	35,0	65,0	100,0	8,1	91,9	100,0	46,0	54,0	-	-	-
700,01 - 900,00	100,0	34,0	66,0	100,0	9,5	90,5	100,0	57,0	43,0	100,0	32,9	67,1
900,01 - 1000,00	100,0	34,2	65,8	100,0	11,2	88,8	100,0	64,2	35,8	100,0	24,9	75,1
1000,01 - 1200,00	100,0	28,2	71,8	100,0	14,7	85,3	100,0	66,3	33,7	100,0	16,5	83,5
1200,01 - 1400,00	100,0	23,5	76,5	100,0	15,8	84,2	100,0	74,5	25,5	100,0	12,7	87,3
1400,01 - 1600,00	100,0	22,2	77,8	100,0	19,3	80,7	100,0	78,8	21,2	100,0	8,6	91,4
1600,01 - 1800,00	100,0	25,7	74,3	100,0	26,6	73,4	100,0	79,3	20,7	100,0	7,0	93,0
1800,01 - 2000,00	100,0	33,1	66,9	100,0	37,7	62,3	100,0	79,1	20,9	100,0	5,7	94,3
2000,01 - 2200,00	100,0	42,0	58,0	100,0	48,4	51,6	100,0	71,8	28,2	100,0	5,8	94,2
2200,01 - 2400,00	100,0	48,6	51,4	100,0	55,8	44,2	100,0	68,9	31,1	100,0	5,9	94,1
2400,01 - 2600,00	100,0	53,0	47,0	100,0	60,9	39,1	100,0	62,6	37,4	100,0	5,2	94,8
2600,01 - 2800,00	100,0	55,5	44,5	100,0	64,4	35,6	100,0	56,8	43,2	100,0	5,0	95,0
2800,01 - 3000,00	100,0	57,0	43,0	100,0	66,7	33,3	100,0	60,3	39,7	100,0	4,6	95,4
3000,01 - 3200,00	100,0	58,0	42,0	100,0	68,4	31,6	100,0	61,7	38,3	100,0	4,3	95,7
3200,01 - 3400,00	100,0	59,7	40,3	100,0	71,1	28,9	100,0	57,8	42,2	100,0	4,0	96,0
3400,01 - 3600,00	100,0	62,1	37,9	100,0	73,5	26,5	100,0	61,2	38,8	100,0	4,0	96,0
3600,01 - 3800,00	100,0	65,5	34,5	100,0	75,1	24,9	100,0	68,0	32,0	100,0	4,1	95,9
3800,01 - 4000,00	100,0	71,1	28,9	100,0	77,8	22,2	100,0	71,7	28,3	100,0	5,1	94,9
4000,01 - 4500,00	100,0	76,3	23,7	100,0	80,2	19,8	100,0	78,3	21,7	100,0	5,4	94,6
4500,01 - 5000,00	100,0	79,8	20,2	100,0	80,6	19,4	100,0	86,1	13,9	100,0	7,8	92,2
5000,01 i więcej	100,0	86,4	13,6	100,0	86,1	13,9	100,0	92,2	7,8	100,0	6,5	93,5

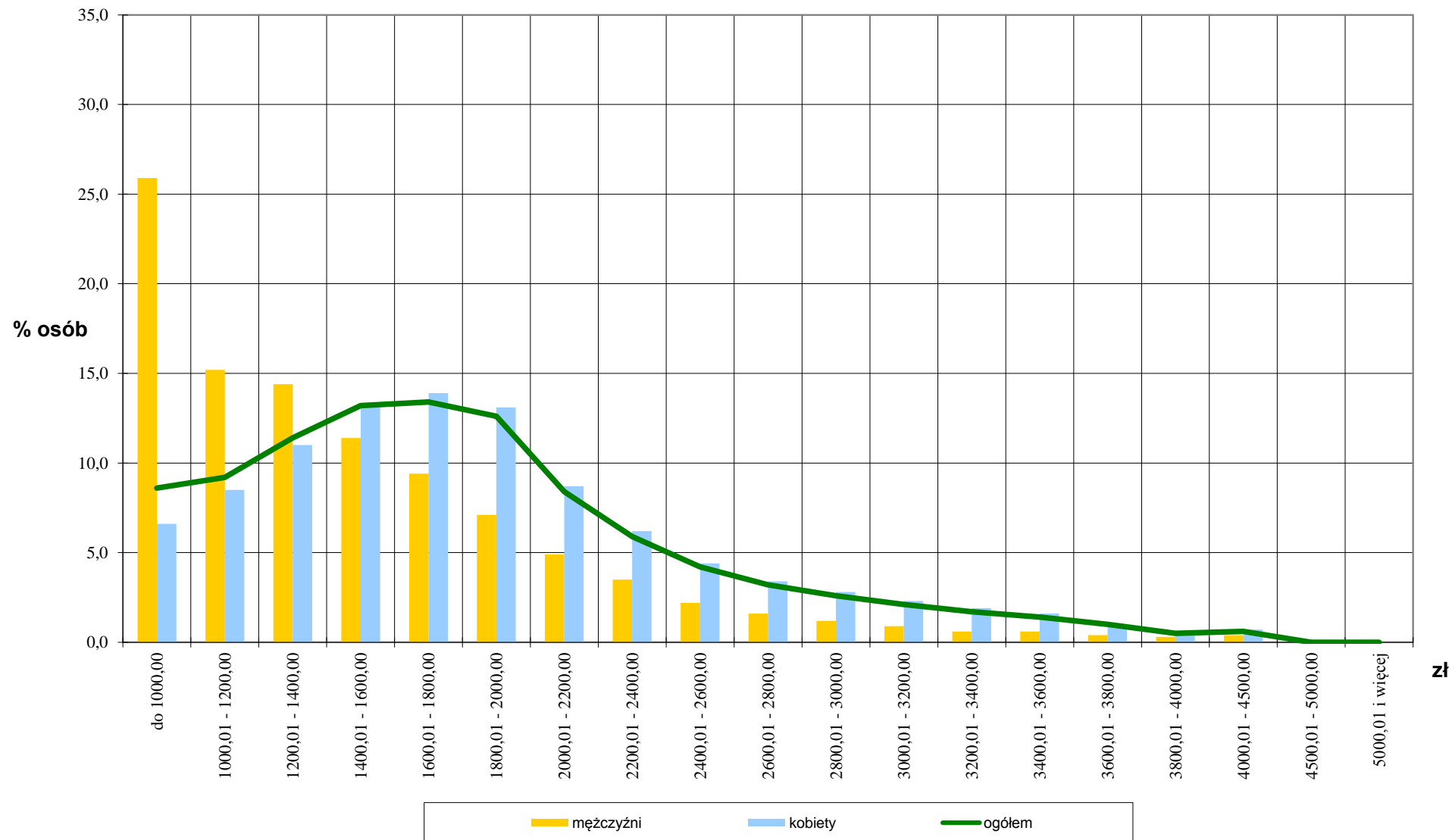
Rys. 3 Struktura emerytów, którym emerytury wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2016 r.

Rys. 4 Struktura rencistów, którym renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2016 r.

Rys. 5 Struktura rencistów, którym renty rodzinne wypłaca ZUS według wysokości świadczeń i płci świadczeniobiorców w marcu 2016 r.

II. Emerytury pomostowe i nauczycielskie świadczenia kompensacyjne

Waloryzacja emerytur pomostowych i nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, nie uwzględnionych w prezentowanej wcześniej strukturze wysokości świadczeń, podlega takim samym zasadom, jak innych świadczeń, tj. poprzez pomnożenie kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 29 lutego 2016 r. przez wskaźnik waloryzacji (100,24%).

Od dnia 1 marca 2016 r. kwota najniższej emerytury pomostowej oraz kwota najniższego nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego równa jest kwocie najniższej emerytury, tj. wysokości wynoszącej 882,56 zł.

W porównaniu z analogicznym okresem w 2015 r. wzrosła liczba osób pobierających emerytury pomostowe - o 28,8%, natomiast pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne - o 52,0%.

Wśród pobierających emerytury pomostowe mężczyźni stanowili 77,4% populacji. Natomiast wśród pobierających nauczycielskie świadczenia kompensacyjne przeważały kobiety (75,6% populacji).

W strukturze wg wysokości emerytur pomostowych największy odsetek osób, wynoszący 31,8%, pobierało świadczenia w wysokości od 2000,01 zł do 2500,00 zł. W odniesieniu do nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych 56,2% osób pobierało to świadczenie w przedziale wysokości od 1500,01 zł do 2000,00 zł.

Tabela 7. Struktura emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych, wypłacanych przez ZUS według wysokości świadczeń w marcu 2016 r.

Wysokość świadczenia w zł	Emerytury pomostowe		Nauczycielskie świadczenia kompensacyjne	
	w tys.	w odsetkach	w tys.	w odsetkach
OGÓLEM	16,3	100,0	5,3	100,0
do 1500,00	1,3	7,8	0,4	8,3
1500,01 – 2000,00	4,4	27,2	3,0	56,2
2000,01 – 2500,00	5,2	31,8	1,6	29,4
2500,01 – 3000,00	3,2	19,8	0,2	4,7
3000,01 – 3500,00	1,3	7,9	0,1	1,1
3500,01 i więcej	0,9	5,5	0,0	0,3

III. Emerytury - kształtowanie się miar statystycznych

Do analizy rozkładu wysokości świadczeń przyjęto szczegółowy rozkład wysokości emerytur bez dodatków pielęgnacyjnych po waloryzacji w marcu 2016 r.

Poziom cechy, tj. wysokość wypłat emerytury, scharakteryzowano za pomocą:

- miary klasycznej - średniej arytmetycznej,
- miar pozycyjnych - mediany, dominanty oraz kwartyli,
- miary rozproszenia – odchylenia standardowego,
- współczynnika zmienności,
- kierunku asymetrii.

- Miary przeciętne zostały wyliczone na podstawie szeregu rozdzielczego przedziałowego (dla danych pogrupowanych), gdzie wartości cechy w każdej klasie szeregu statystycznego mieszczą się w określonym przedziale (przyjęto przedział o rozpiętości 100 zł). Przyjęto zatem umownie, że wartości cechy wewnątrz każdego przedziału są rozłożone równomiernie, a środek przedziału jest jednocześnie średnią wartością cech w przedziale. Średnia arytmetyczna (\bar{X}) - wyrażająca przeciętny poziom badanej cechy, tzn. przeciętną wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS w marcu 2016 roku - wyniosła 2 049,15 zł, dla populacji mężczyzn – 2 525,67 zł, zaś dla populacji kobiet - 1 722,09 zł.

- Analizując miary pozycyjne stwierdzono, że najczęściej występującą w badanym rozkładzie wysokości emerytur (czyli dominanta D), pobieraną przez największą liczbę świadczeniobiorców, tj. przez 304,2 tys. osób, była emerytura w wysokości 1 568,52 zł. Dominującą wysokością emerytury w populacji mężczyzn było 2 043,51 zł pobierane przez 106,9 tys. mężczyzn. W populacji kobiet dominowała wysokość emerytury równa 1 472,92 zł pobierana przez 233,2 tys. kobiet.

Informacją uzupełniającą średnią arytmetyczną jest odchylenie ćwiartkowe (Q), które dzieli zbiorowość na określone części pod względem liczby jednostek pozostających między sobą w określonym stosunku oraz określa, o ile średnio różnią się wartości cechy od mediany (M). Jak wynika z analizy kwartyli, 25% świadczeniobiorców (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 403,13 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 1 834,40 zł, 75% świadczeniobiorców (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 452,27 zł, natomiast 25% powyżej 2 452,27 zł.

Analiza kwartyli w przypadku populacji mężczyzn wynosiła odpowiednio: 25% mężczyzn (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 803,78 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 2 301,99 zł, 75% mężczyzn (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 3052,99 zł, natomiast 25% powyżej 3052,99 zł. Dla populacji kobiet miary te kształtowały się następująco: 25% kobiet (pierwszy kwartyl Q1) pobierało emeryturę w wysokości do 1 254,86 zł, połowa (mediana M) otrzymywała emeryturę w wysokości do 1 590,68 zł, 75% kobiet (trzeci kwartyl Q3) otrzymywało emeryturę w wysokości do 2 014,81 zł, natomiast 25% powyżej 2 014,81 zł.

- Dodatkową informacją jest miara rozproszenia czyli odchylenie standardowe ($S(x)$), wyniosło ono 948,85 zł. Oznacza to, że średnio o tyle złotych poszczególne wysokości pobieranej emerytury odchylają się od średniej arytmetycznej świadczenia. Odchylenie standardowe dla populacji mężczyzn wyniosło 1038,72 zł, a dla populacji kobiet 717,58 zł.
- W przypadku analizowanych wysokości emerytur współczynnik zmienności (V) określający wielkość zróżnicowania badanej cechy w zbiorze wyniósł 29%. Otrzymany współczynnik V mieści się w przedziale 20% – 40%, oznacza zatem przeciętne zróżnicowanie wysokości emerytur w badanej zbiorowości. Otrzymane współczynniki (V) zarówno dla populacji mężczyzn (27%), jak i dla kobiet (24%) mieszczą się także w przedziale jak dla zbiorowości ogółem.
- Analizując, czy wysokości emerytur są rozłożone równomiernie w stosunku do średniej arytmetycznej, czy też mają tendencję do skupiania się przy dolnej bądź górnej granicy przedziału zmienności cechy, stwierdzamy zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą: $\bar{X} > M > D$. Na podstawie wykresu (Rys. 6) oraz powyższej relacji można określić kierunek asymetrii analizowanego rozkładu wysokości emerytur. W tym przypadku jest to asymetria prawostronna, co oznacza, że największa liczba świadczeniobiorców pobierających emerytury skupia się poniżej wartości średniej arytmetycznej wysokości emerytury. Zarówno dla populacji mężczyzn, jak i kobiet została zachowana taka sama zależność pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą, co oznacza asymetrię prawostronną.

Poniżej zostały przedstawione relacje tych trzech miar statystycznych dla badanej zbiorowości emerytów ogółem oraz w podziale na płeć.

Rys. 6. Relacja pomiędzy średnią arytmetyczną, medianą i dominantą wyznaczonych dla badanej zbiorowości świadczeniobiorców pobierających emerytury

$$\bar{X} > M > D$$

